

KATARZYNA MARZĘDA-MŁYNARSKA, LILIANA WĘGRZYN-ODZIOBA, JUSTYNA KIEŹCZKOWSKA, ANETA WÓJCISZYN-WASIL (red.), *Health Security and Cyber Innovations in Health Care*, Lublin: Wydawnictwo Academicon, 2025, ss. 202. ISBN: 978-83-67833-24-0, ISBN [ebook]: 978-83-67833-25-7.

DOI: <https://doi.org/10.18290/rns2025.0051>

Recenzowany tom stanowi pokłosie IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. *Bezpieczeństwo zdrowotne a cyberinnowacje w ochronie zdrowia*, która odbyła się 4 czerwca 2024 r. w murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Organizatorami tego cyklu spotkań są uznane podmioty naukowo-dydaktyczne, w tym przypadku to: Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego Instytutu Stosunków Międzynarodowych UMCS, Katedra Międzynarodowych Stosunków Politycznych Instytutu Stosunków Międzynarodowych UMCS, Katedra Komunikacji Wizualnej i Nowych Mediów Instytutu Dziennikarstwa i Zarządzania KUL, XVI Komisja Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie oraz Fundacja Badań Międzynarodowych.

Jak piszą redaktorzy we *Wstępie*:

Konferencja jest cyklem corocznych spotkań dotyczących kwestii szeroko pojętego bezpieczeństwa zdrowotnego oraz analizy czynników mających bezpośredni wpływ na nie. Głównym celem konferencji jest łączenie praktyki i teorii podczas paneli konferencyjnych i zajęć o charakterze warsztatowym o kluczowym znaczeniu dla szeroko pojętego bezpieczeństwa zdrowotnego (s. 7-8).

W ocenie recenzenta to ważna i potrzebna platforma wymiany informacji i doświadczeń związanych z istotnymi wyzwaniami dla bezpieczeństwa zdrowotnego Polski, Europy i świata, służąca integracji środowiska praktyków i specjalistów z zakresu polityki, medycyny i komunikacji. Główną myślą przewodnią IV Konferencji, a więc i recenzowanego tomu, jest szeroko ujęta problematyka wpływu cyberinnowacji na bezpieczeństwo zdrowotne państwa i obywateli.

Recenzowany tom rozpoczynają rozważania badacza stosunków międzynarodowych Marka Pietrasia, pt. *Specificity of Securitisation of Health Security Risks* (*Specyfika sekurytyzacji zagrożeń bezpieczeństwa zdrowotnego*). Autor przyjmuje tezę, iż bezpieczeństwo zdrowotne, skutkiem sekurytyzacji jego zagrożeń, jest wymiarem bezpieczeństwa drugiej generacji. Ujmuje on to zagadnienie w kontekście procesów globalizacji i globalnej mobilności, kładzie nacisk na identyfikację specyfiki oraz unikalnych cech sekurytyzacji zagrożeń zdrowia.

Kolejny artykuł to tekst Małgorzaty Gruchoły, pt. *Ethical Challenges of Using Medical Artificial Intelligence in the Healthcare System* (*Wyzwania etyczne związane z wykorzystaniem medycznej sztucznej inteligencji w systemie opieki zdrowotnej*). Autorka wskazuje kryteria etyczności AI w medycynie i opiece zdrowotnej, prezentuje również zagrożenia związane z zastosowaniem medycznej sztucznej inteligencji oraz rozwiązań, które mogą je zniwelować. Konkluduje, że zastosowanie technologii AI w medycynie i opiece zdrowotnej implikuje zmiany w wymiarze praktycznym, formalnym i systemowym opieki zdrowotnej, redefiniując zasady etyczne w nich obowiązujące.

Katarzyna Marzęda-Młynarska w artykule pt. *Challenges and Prospects for International Food Systems in the Light of the COVID-19 Pandemic Experience* (*Wyzwania i perspektywy dla międzynarodowych systemów żywnościowych w świetle doświadczeń z pandemii COVID-19*) ukazuje wpływ pandemii COVID-19 na międzynarodowe systemy żywnościowe. Udowadnia, że pandemia miała istotne przełożenie na międzynarodowe systemy żywnościowe, obnażając ich słabości i narażając na różnorodne zakłócenia. Jej zdaniem, negatywne skutki pandemii przyczyniły się do zakłóceń w globalnych łańcuchach dostaw, zmian we wzorcach konsumpcji oraz spadków produkcji.

Justyna Szulich-Kałuża oraz Małgorzata Sławek-Czochra próbują odpowiedzieć na pytanie, czy paszporty covidowe były postrzegane przez obywateli Polski i innych państw Unii Europejskiej jako skuteczne narzędzie prowadzące do postpandemicznej normalizacji czy jako interwencja behawioralna mająca doprowadzić do zmiany zachowań obywateli. Z kolei Tomasz Bichta analizuje stan bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli Angoli, zwracając uwagę na liczne problemy oraz próby ich pokonywania. W tym względzie przywołuje aspekty prawne oraz instytucjonalne.

Justyna Kięczkowska i Liliana Węgrzyn-Odzioba reprezentowane są w tomie przez dwa teksty. W pierwszym, pt. *Online Consultation – Opportunity or Threat to Health Security? (Teleporada – szansa czy zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego?)*, analizują wyzwania i zagrożenia związane z tego typu usługami oraz przedstawiają najlepsze praktyki i rekomendacje mające na celu minimalizację

ryzyka. W konkluzji stwierdzają, iż teleporady mogą stanowić znaczącą szansę dla systemu opieki zdrowotnej, pod warunkiem że zostaną wdrożone z uwzględnieniem odpowiednich środków bezpieczeństwa oraz zasad etyki zawodowej. W drugim tekście, pt. *Security of Medical Data in Poland After the COVID-19 Pandemic* (*Bezpieczeństwo danych medycznych w Polsce po pandemii COVID-19*), autorki analizują przebieg procesu cyfryzacji w obszarze bezpieczeństwa danych medycznych rozumianych jako „dane o stanie zdrowia” oraz „dane osobowe” pacjentów.

Stanisław Bichta w artykule pt. *E-public Relations in Healthcare And Associated Risks* (*E-public relations w służbie ochrony zdrowia i związane z tym zagrożenia*) wyjaśnia, czy tego typu działania, stwarzające wiele zagrożeń, zarówno dla pacjentów, jak i służby zdrowia, mają sens i powinny być prowadzone. Natomiast problemy związane z transparentnością, nierównościami w dostępie do AI, a także wpływem tych technologii na relację lekarz–pacjent omawia Paulina Szaniawska. Autorka szczególną uwagę poświęca regulacjom prawnym, proponuje również potencjalne rozwiązania, które mogą pomóc w zrównoważonym i odpowiedzialnym rozwoju tej technologii. Z kolei Aleksandra Kramek poddała analizie najważniejsze zastosowania AI w różnych dziedzinach medycyny, takich jak wsparcie w leczeniu zdrowia psychicznego, telemedycyna oraz opieka nad pacjentami przewlekle chorymi. W artykule pt. *AI in Modern Medicine* (*AI we współczesnej medycynie*) porusza również kwestie etyczne i wyzwania związane z wdrażaniem AI w medycynie, w tym ochronę danych pacjentów i transparentność działania systemów.

Recenzowany tom ma charakter monograficzny, prezentuje autorskie spojrzenia na wybrane zagadnienia współczesnego bezpieczeństwa zdrowotnego z perspektywy różnych dyscyplin naukowych. Wnosi on istotny wkład do badań tego wymiaru bezpieczeństwa.

prof. dr hab. Henryk Chałupczak
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
e-mail: henrykchalupczak@wp.pl
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9164-085X>